

# คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 5226/2567

บริษัทบริหารสินทรัพย์ ส. โจทก์ นาย ข. ในฐานะทายาทโดยธรรมของนาง ส. กับพวก จำเลย

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ป.พ.พ. มาตรา 213, ป.พ.พ. มาตรา 229, ป.พ.พ. มาตรา 489, ป.พ.พ. มาตรา 728, ป.พ.พ. มาตรา 735, ป.วิ.พ. มาตรา 142, พ.ร.บ.วิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. 2551 มาตรา 7, ป.พ.พ. มาตรา 738, ป.พ.พ. มาตรา 736, ป.พ.พ. มาตรา 737

## ย่อ / หลักกฎหมาย

ตาม ป.พ.พ. มาตรา 728 วรรคหนึ่ง บัญญัติว่าผู้รับจำนองต้องมีหนังสือบอกกล่าวไปยังลูกหนี้ก่อนว่าให้ชำระหนี้ภายในเวลาอันสมควรซึ่งต้องไม่น้อยกว่าหกสิบวันนับแต่วันที่ลูกหนี้ได้รับคำบอกกล่าวนั้นและในกรณีเป็นการจำนองเพื่อประกันหนี้อื่นบุคคลอื่นต้องชำระ ป.พ.พ. มาตรา 728 วรรคสอง บัญญัติให้ผู้รับจำนองต้องส่งหนังสือบอกกล่าวดังกล่าวให้ผู้จำนองทราบภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ส่งหนังสือแจ้งให้ลูกหนี้ทราบ แต่การไม่ส่งหนังสือบอกกล่าวไปยังผู้จำนองภายในกำหนดเวลาตามวรรคสองนี้ส่งผลเพียงทำให้ผู้จำนองหลุดพ้นจากความรับผิดในดอกเบี้ยค่าสินไหมทดแทน และค่าภาระติดพันอันเป็นอุปกรณ์แห่งหนี้รายนั้นที่เกิดขึ้นนับแต่วันที่พ้นกำหนดเวลาสิบห้าวัน ไม่ได้ส่งผลถึงขนาดทำให้ผู้จำนองหลุดพ้นจากความรับผิดตามสัญญาจำนองหรือผู้รับจำนองไม่มีสิทธิฟ้องบังคับจำนองต่อลูกหนี้และหรือผู้จำนอง แสดงว่ากฎหมายมุ่งกำหนดเป็นเงื่อนไขที่ผู้รับจำนองต้องมีหนังสือบอกกล่าวไปยังลูกหนี้เป็นสำคัญ เช่นเดียวกับที่บัญญัติใน ป.พ.พ. มาตรา 728 เดิม โดยมาตรา 728 เดิม มิได้บัญญัติถึงการต้องบอกกล่าวผู้จำนองเป็นประกันหนี้อื่นบุคคลอื่นต้องชำระ แต่หากพิจารณาควบคู่กับมาตรา 735 ซึ่งบัญญัติว่า "ผู้รับจำนองคนใดจะบังคับจำนองเอาแก่ผู้รับโอนทรัพย์สินซึ่งจำนอง ผู้รับจำนองต้องมีจดหมายบอกกล่าวแก่ผู้รับโอนล่วงหน้า... จึงจะบังคับจำนองได้" ก็จะเห็นว่าบทบัญญัติทั้งสองมาตรานี้ใช้ถ้อยคำเช่นเดียวกันว่า "บังคับจำนอง" และเมื่อพิจารณา ป.พ.พ. มาตรา 229 (2) ที่ได้บัญญัติถึงการรับช่วงสิทธิของผู้รับจำนองว่า หากผู้ได้ไปซึ่งอสังหาริมทรัพย์ใด ให้เอาเงินราคาค่าซื้อใช้ให้แก่ผู้รับจำนองทรัพย์สินนั้นเสร็จไป กับมาตรา 489 ที่กำหนดให้สิทธิผู้ซื้อทรัพย์สินที่ติดจำนองยึดหน้าราคาซื้อไว้ได้หากว่าตนถูกขู่หรือเชื่อว่าจะถูกขู่ว่าจะฟ้องคดีโดยผู้รับจำนองหรือผู้เรียกร้องเอาทรัพย์สินนั้น ก็จะทำให้เห็นว่าบทบัญญัติทั้งสองมาตราดังกล่าวจะมีผลเกี่ยวพันถึงลูกหนี้ด้วยในที่สุดนั่นเอง เมื่อคดีนี้ทรัพย์สินซึ่งจำนองถูกโอนไปยังบุคคลภายนอกสัญญาจำนอง คือ ก. ซึ่งเป็นผู้ค้าประกันที่รับผิดชอบอย่างลูกหนี้ร่วม ยิ่งแสดงให้เห็นว่าผู้รับจำนองยังต้องมีหน้าที่บอกกล่าวลูกหนี้ คือ บริษัท บ. ก่อนตาม ป.พ.พ. มาตรา 728 วรรคหนึ่ง เพราะหากลูกหนี้และหรือผู้รับจำนองซึ่งเป็นเจ้าหนี้เงินกู้ยืมดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งกับหนี้กู้ยืมซึ่งเป็นสัญญาประธาน ผลของการนั้น ๆ ย่อมกระทบภาระการจำนองซึ่งเป็นสัญญาอุปกรณ์ที่ยังมีอยู่เหนือทรัพย์สินซึ่งจำนองของผู้รับโอนด้วยไม่มากนัก และแม้ผู้รับโอนทรัพย์สินซึ่งจำนองที่ไม่ใช่ลูกหนี้หรือผู้ค้าประกันหรือทายาทของลูกหนี้หรือผู้ค้าประกันประสงค์จะใช้สิทธิไถ่ถอนจำนอง ป.พ.พ. มาตรา 738 ก็ยังบัญญัติให้ผู้รับโอนทรัพย์สินซึ่งจำนองต้องบอกกล่าวความประสงค์นั้นแก่ผู้เป็นลูกหนี้ชั้นต้นด้วย ดังนั้น เมื่อผู้รับจำนองประสงค์จะบังคับจำนองเอาแก่ทรัพย์สินซึ่งจำนองตาม ป.พ.พ. มาตรา 735 ผู้รับจำนองต้องบอกกล่าวให้ลูกหนี้ชำระหนี้ก่อนด้วย เมื่อโจทก์มิได้บอกกล่าวไปยังบริษัท บ. ลูกหนี้ก่อนด้วยว่าให้ชำระหนี้ โจทก์จึงยังไม่มีสิทธิฟ้องจำเลยที่ 2 เพื่อบังคับจำนองที่ดินได้ ส่วนจำเลยที่ 3 จำเลยที่ 4 ใน

ฐานะส่วนตัวและทายาทโดยธรรมของ อ. จำเลยที่ 5 และที่ 6 ซึ่งโจทก์ฟ้องในฐานะผู้รับโอนที่ดิน แม้โจทก์ได้มีหนังสือบอกกล่าวการบังคับจำนองแก่จำเลยดังกล่าวแล้ว แต่เมื่อโจทก์มิได้บอกกล่าว ให้ลูกหนี้ชำระหนี้ก่อนด้วยตาม ป.พ.พ. มาตรา 728 วรรคหนึ่ง โจทก์จึงยังไม่มีสิทธิฟ้องบังคับ จำนองต่อจำเลยดังกล่าวเช่นกัน นอกจากนี้ การไถ่ถอนจำนองโดยผู้รับโอนทรัพย์สินซึ่งจำนองเป็น สิทธิที่ผู้รับโอนจะใช้ตามความประสงค์ของตนตาม ป.พ.พ. มาตรา 736 และ 737 ไม่ใช่กรณีที่ โจทก์จะขอให้ศาลพิพากษาสั่งบังคับให้ไถ่ถอนได้เพราะหากผู้รับโอนทรัพย์สินซึ่งจำนองไม่ ประสงค์จะไถ่ถอนจำนอง ผู้รับจำนองก็ได้แต่จะดำเนินการบังคับจำนองเท่านั้น สภาพแห่งหนี้ ในกรณีนี้จึงไม่เปิดช่องให้โจทก์ขอบังคับเช่นนั้นได้ตาม ป.พ.พ. มาตรา 213 การที่ศาลอุทธรณ์ภาค 6 พิพากษาให้จำเลยดังกล่าวต้องไถ่ถอนจำนองมิฉะนั้นให้โจทก์บังคับจำนองด้วย การขายทอดตลาดได้ต่อไปจึงไม่ชอบ ปัญหาดังกล่าวเป็นปัญหาข้อกฎหมายอันเกี่ยวกับ ความสงบเรียบร้อยของประชาชน ศาลฎีกาเห็นสมควรยกขึ้นวินิจฉัยและแก้ไขให้ถูกต้องตาม ป.วิ.พ. มาตรา 142 (5) ประกอบ พ.ร.บ.วิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. 2551 มาตรา 7

### คำพิพากษา

โจทก์ฟ้องและแก้ไขคำฟ้องขอให้บังคับจำเลยที่ 1 และที่ 2 ร่วมกันชำระเงิน 318,244,022.13 บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 15.60 ต่อปี ของต้นเงิน 62,916,119.27 บาท นับถัดจากวันฟ้อง เป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จแก่โจทก์ หากจำเลยที่ 1 และที่ 2 ไม่ชำระหรือชำระไม่ครบให้ ยึดทรัพย์สินจำนองคือ ที่ดินโฉนดเลขที่ 72280 และ 82147 พร้อมสิ่งปลูกสร้าง และทรัพย์สินอื่นของ จำเลยที่ 1 และที่ 2 ออกขายทอดตลาดนำเงินมาชำระหนี้แก่โจทก์จนครบ ให้จำเลยที่ 3 และที่ 4 ใน ฐานะส่วนตัวและในฐานะทายาทโดยธรรมของนางอำพัน จำเลยที่ 5 และที่ 6 ไถ่ถอนจำนองที่ดิน โฉนดเลขที่ 89681 ,89682, 90766, 90767, 90944 และ 90945 (ที่ถูก 90954) ตามลำดับ พร้อม สิ่งปลูกสร้าง หากจำเลยที่ 3 ถึงที่ 6 ไม่ไถ่ถอนจำนอง ให้ยึดที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้างดังกล่าวออก ขายทอดตลาดนำเงินมาชำระหนี้ให้แก่โจทก์ จำเลยทั้งหกขาดนัดยื่นคำให้การ ศาลชั้นต้นพิพากษา ให้จำเลยที่ 3 ไถ่ถอนจำนองที่ดินโฉนดเลขที่ 89681 และ 89682 จำเลยที่ 4 ไถ่ถอนจำนองที่ดิน โฉนดเลขที่ 90766 จำเลยที่ 4 ในฐานะทายาทโดยธรรมของนางอำพัน ไถ่ถอนจำนองที่ดินโฉนด เลขที่ 90767 จำเลยที่ 5 ไถ่ถอนจำนองที่ดินโฉนดเลขที่ 90944 และจำเลยที่ 6 ไถ่ถอนจำนองที่ดิน โฉนดเลขที่ 90954 พร้อมสิ่งปลูกสร้าง อันเป็นทรัพย์สินติดภาระจำนองตามสัญญากู้ยืมเงินเลขที่ 080/2538 ในมูลหนี้ 14,502,586.41 บาท หากจำเลยที่ 3 ถึงที่ 6 ไม่ไถ่ถอนจำนอง ให้ยึดที่ดิน ดังกล่าว ออกขายทอดตลาดนำเงินมาชำระหนี้ให้แก่โจทก์ ให้จำเลยที่ 1 ในฐานะทายาทโดยธรรม ของนางสงัด ผู้ค้าประกัน ชำระเงินตามสัญญากู้ยืมเงินเลขที่ 082/2539 จำนวน 48,030,908.75 บาท ให้จำเลยที่ 5 ไถ่ถอนจำนองที่ดินโฉนดเลขที่ 90944 และจำเลยที่ 6 ไถ่ถอนจำนองโฉนดเลขที่ 90954 พร้อมสิ่งปลูกสร้างอันเป็นทรัพย์สินติดภาระจำนองตามสัญญากู้ยืมเงินและจำนวนหนี้ดังกล่าว หากจำเลยที่ 5 และที่ 6 ไม่ไถ่ถอนจำนอง ให้ยึดที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้างดังกล่าวออกขายทอดตลาด นำเงินมาชำระหนี้ให้แก่โจทก์ กับให้จำเลยทั้งหกร่วมกันใช้ค่าฤชาธรรมเนียมแทนโจทก์ โดยกำหนด ค่าทนายความให้ 10,000 บาท ค่าขึ้นศาลให้ใช้แทนเท่าจำนวนทุนทรัพย์ที่โจทก์ชนะคดีจำเลย แต่ละคน ค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดีให้เป็นพับ แต่ความรับผิดชอบของจำเลยที่ 1 และที่ 4 ต้องไม่เกิน กว่าทรัพย์สินมรดกของนางสงัดและนางอำพันที่ตกทอดแก่ตนตามลำดับ ค่าขออื่นนอกจากนี้ให้ยก และยกฟ้องโจทก์ในส่วนที่ขอให้บังคับจำนองจำเลยที่ 1 และที่ 2 และขอให้บังคับสัญญาค้ำประกัน

จำเลยที่ 2 โจทก์อุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์ภาค 6 แผนกคดีผู้บริโภคพิพากษายืน ค่าฤชาธรรมเนียมชั้นอุทธรณ์ให้เป็นพับ โจทก์ฎีกา โดยศาลฎีกาแผนกคดีผู้บริโภคอนุญาตให้ฎีกา ศาลฎีกาแผนกคดีผู้บริโภควินิจฉัยว่า ข้อเท็จจริงที่ยุติในชั้นนี้ฟังได้ว่า บริษัท อ. เป็นลูกหนี้กู้ยืมเงินจากบริษัท ง. มีนางระกิ และนางสงัด เป็นผู้ค้ำประกันโดยยอมรับผิดอย่างลูกหนี้ร่วม กับมีนายชาญวัช จำนองที่ดินโฉนดเลขที่ 72281 พร้อมสิ่งปลูกสร้างเป็นประกันหนี้ดังกล่าวโดยยอมรับผิดหนี้ส่วนที่ยังขาดต่อมา มีการแบ่งแยกที่ดินโฉนดเลขที่ 72281 ออกเป็นที่ดินโฉนดเลขที่ 82147 ซึ่งในเวลาต่อมา นางระกิได้รับโอนที่ดินแปลงนี้เป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ ส่วนโจทก์เป็นผู้รับโอนสิทธิเรียกร้องในหนี้ของบริษัท อ. รวมทั้งการค้ำประกันและการจำนองจากเจ้าหนี้เดิม เมื่อนางระกิถึงแก่ความตาย โจทก์ในฐานะเจ้าหนี้กองมรดกของนางระกิได้รับแต่งตั้งให้เป็นผู้จัดการมรดกของนางระกิเฉพาะส่วนที่เป็นที่ดินโฉนดเลขที่ 82147 โจทก์ฟ้องและบรรยายฟ้องระบุตัวจำเลยที่ 2 ว่า บริษัทบริหารสินทรัพย์ ส. ในฐานะผู้จัดการมรดกของนางระกิ จึงมีความหมายว่า โจทก์ใช้สิทธิฟ้องตัวโจทก์เองเป็นจำเลยในฐานะที่โจทก์เป็นผู้จัดการมรดกเฉพาะส่วนที่เกี่ยวกับทรัพย์สินมรดกที่ดินโฉนดเลขที่ 82147 ของนางระกิที่มีภาระการจำนองครอบอยู่ และโจทก์เองรับโอนสิทธิเรียกร้องการค้ำประกันและการจำนองมาจากเจ้าหนี้เดิม ขณะที่โจทก์ฟ้องคดีนี้ นายชาญวัชจึงเป็นผู้จำนองที่ดินโฉนดเลขที่ 82147 ส่วนนางระกิเป็นผู้ค้ำประกันและเป็นผู้รับโอนที่ดินโฉนดเลขที่ 82147 นางระกิจึงตกอยู่ในฐานะผู้รับโอนทรัพย์สินซึ่งจำนองที่จะใช้สิทธิไถ่ถอนจำนองไม่ได้ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 736 ศาลชั้นต้นพิพากษายกฟ้องในส่วนที่ขอให้บังคับจำเลยที่ 2 ชำระหนี้ตามสัญญา ค้ำประกันด้วย โจทก์ไม่อุทธรณ์ จึงยุติไปตามคำพิพากษาศาลชั้นต้น และโจทก์ไม่ฎีกาคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค 6 ที่ยกฟ้องจำเลยที่ 1 ในส่วนที่เกี่ยวกับการจำนองที่ดิน จึงยุติไปตามคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค 6 เช่นกัน คดีมีปัญหาที่ต้องวินิจฉัยตามฎีกาของโจทก์ที่ได้รับอนุญาตให้ฎีกาเกี่ยวกับจำเลยที่ 2 ว่า การที่ก่อนฟ้องโจทก์มิได้บอกกล่าวบังคับจำนองไปยังบริษัท อ. ลูกหนี้ด้วยนั้นชอบด้วยกฎหมายแล้วหรือไม่ เห็นว่า สำหรับคำขอให้ศาลพิพากษาสั่งยึดทรัพย์สินจำนองและให้ขายทอดตลาดหรือการขอบังคับจำนองที่ดินโฉนดเลขที่ 82147 นั้น ปรากฏว่าโจทก์มิได้ฟ้องบริษัท อ. ลูกหนี้ผู้กู้ยืมเงินเป็นจำเลย และแม้โจทก์จะฟ้องนายชาญวัช เป็นจำเลยที่ 1 แต่โจทก์ก็ฟ้องในฐานะที่นายชาญวัชเป็นทายาทโดยธรรมของนางสงัด ผู้ค้ำประกันและผู้จำนองอีกคนหนึ่งเท่านั้น ไม่ได้ฟ้องนายชาญวัชเป็นจำเลยในฐานะผู้จำนองที่ดินโฉนดเลขที่ 82147 โดยที่ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ลักษณะ 12 หมวด 4 การบังคับจำนอง มีบทบัญญัติในมาตรา 728 ถึง 735 ซึ่งมาตรา 728 ที่แก้ไขใหม่ ที่ใช้บังคับกับการจำนองในคดีนี้ วรรคหนึ่งบัญญัติเงื่อนไขและขั้นตอนก่อนการฟ้องคดีต่อศาลเพื่อให้พิพากษาสั่งให้ยึดทรัพย์สินซึ่งจำนองและให้ขายทอดตลาดไว้ว่า ผู้รับจำนองต้องมีหนังสือบอกกล่าวไปยังลูกหนี้ก่อนว่าให้ชำระหนี้ภายในเวลาอันสมควรซึ่งต้องไม่น้อยกว่าหกสิบวันนับแต่วันที่ลูกหนี้ได้รับคำบอกกล่าวนั้น และในกรณีเป็นการจำนองเพื่อประกันหนี้อันบุคคลอื่นต้องชำระ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 728 วรรคสอง บัญญัติให้ผู้รับจำนองต้องส่งหนังสือบอกกล่าวดังกล่าวในวรรคหนึ่งให้ผู้จำนองทราบภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ส่งหนังสือแจ้งให้ลูกหนี้ทราบ แต่การไม่ส่งหนังสือบอกกล่าวไปยังผู้จำนองภายในกำหนดเวลาตามวรรคสองนี้ส่งผลเพียงทำให้ผู้จำนองหลุดพ้นจากความรับผิดในดอกเบี้ย ค่าสินไหมทดแทน และค่าภาระติดพันอันเป็นอุปกรณ์แห่งหนี้รายนั้นที่เกิดขึ้นนับแต่วันที่พ้นกำหนดเวลาสิบห้าวัน ไม่ได้ส่งผลถึงขนาดทำให้ผู้จำนองหลุดพ้นจากความรับผิดตามสัญญาจำนอง หรือผู้รับจำนองไม่มีสิทธิฟ้องบังคับจำนองต่อลูกหนี้และหรือผู้จำนอง แสดงว่ากฎหมายมุ่ง

กำหนดเป็นเงื่อนไขที่ผู้รับจำนองต้องมีหนังสือบอกกล่าวไปยังลูกหนี้เป็นสำคัญ เช่นเดียวกับที่บัญญัติในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 728 เดิม ที่บัญญัติว่า "เมื่อจะบังคับจำนองนั้น ผู้รับจำนองต้องมีจดหมายบอกกล่าวไปยังลูกหนี้ก่อนว่าให้ชำระหนี้ภายในเวลาอันสมควรซึ่งกำหนดในคำบอกกล่าวนั้น ถ้าและลูกหนี้ละเลยเสียไม่ปฏิบัติตามคำบอกกล่าวผู้รับจำนองจะฟ้องคดีต่อศาลเพื่อให้พิพากษาสั่งให้ยึดทรัพย์สินซึ่งจำนองและให้ขายทอดตลาดก็ได้" โดยมาตรา 728 เดิม มิได้บัญญัติถึงการต้องบอกกล่าวผู้จำนองเป็นประกันหนี้อันบุคคลอื่นต้องชำระ

นอกจากนี้ หากพิจารณาบทบัญญัติประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 728 ควบคู่กับมาตรา 735 ซึ่งบัญญัติว่า "เมื่อผู้รับจำนองคนใดจะบังคับจำนองเอาแก่ผู้รับโอนทรัพย์สินซึ่งจำนองผู้รับจำนองต้องมีจดหมายบอกกล่าวแก่ผู้รับโอนล่วงหน้า... จึงจะบังคับจำนองได้" ก็จะเห็นว่าบทกฎหมายทั้งสองมาตราดังกล่าวใช้ถ้อยคำเช่นเดียวกันว่า "บังคับจำนอง" และเมื่อพิจารณาบทบัญญัติในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 229 (2) ที่ได้บัญญัติถึงการรับช่วงสิทธิของผู้รับจำนองว่า หากผู้ได้ไปซึ่งอสังหาริมทรัพย์ใด ได้อาเงินราคาค่าซื้อใช้ให้แก่ผู้รับจำนองทรัพย์สินนั้นเสร็จไป กับมาตรา 489 ที่ให้สิทธิผู้ซื้อทรัพย์สินที่ติดจำนองยึดหน่วงราคาค่าซื้อไว้ได้ หากว่าตนถูกขู่หรือเชื่อว่าจะถูกขู่ว่าจะฟ้องคดีโดยผู้รับจำนองหรือผู้เรียกร้องเอาทรัพย์สินนั้น ก็จะเห็นว่าบทบัญญัติทั้งสองมาตราดังกล่าวจะมีผลเกี่ยวพันถึงลูกหนี้ด้วยในที่สุดนั่นเอง เมื่อคดีนี้ทรัพย์สินซึ่งจำนองถูกโอนไปยังบุคคลภายนอกสัญญาจำนอง คือนางระกีย์ซึ่งเป็นผู้ค้าประกันที่รับผิดชอบอย่างลูกหนี้ร่วม ยิ่งแสดงให้เห็นว่าผู้รับจำนองยังต้องมีหน้าที่บอกกล่าวลูกหนี้คือบริษัท อ. ก่อนด้วยตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 728 วรรคหนึ่ง เพราะหากลูกหนี้และหรือผู้รับจำนองซึ่งเป็นเจ้าหนี้เงินกู้ยืมดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดเกี่ยวกับหนี้กู้ยืมซึ่งเป็นสัญญาประธาน ผลของการนั้น ๆ ย่อมกระทบภาระการจำนองซึ่งเป็นสัญญาอุปกรณ์ที่ยังมีอยู่เหนือทรัพย์สินซึ่งจำนองของผู้รับโอนด้วยไม่มากก็น้อย และแม้ผู้รับโอนทรัพย์สินซึ่งจำนองที่ไม่ใช่ลูกหนี้หรือผู้ค้าประกันหรือทายาทของลูกหนี้หรือผู้ค้าประกันประสงค์จะใช้สิทธิไถ่ถอนจำนองประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 738 ก็ยังบัญญัติให้ผู้รับโอนทรัพย์สินซึ่งจำนองต้องบอกกล่าวความประสงค์นั้นแก่ผู้เป็นลูกหนี้ขั้นต้นด้วย เพราะฉะนั้น ศาลฎีกาจึงเห็นว่า เมื่อผู้รับจำนองประสงค์จะบังคับจำนองเอาแก่ทรัพย์สินซึ่งจำนองตาม

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 735 ผู้รับจำนองต้องบอกกล่าวให้ลูกหนี้ชำระหนี้ก่อนด้วยตามเงื่อนไขในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 728 วรรคหนึ่ง เมื่อโจทก์มิได้บอกกล่าวไปยังบริษัท อ. ลูกหนี้ก่อนด้วยว่าให้ชำระหนี้ โจทก์จึงยังไม่มีสิทธิฟ้องจำเลยที่ 2 เพื่อบังคับจำนองที่ดินโฉนดเลขที่ 82147 ได้ ที่ศาลอุทธรณ์ภาค 6 พิพากษามานั้น ศาลฎีกาเห็นพ้องด้วย ฎีกาของโจทก์ฟังไม่ขึ้น อนึ่ง สำหรับจำเลยที่ 3 จำเลยที่ 4 ในฐานะส่วนตัวและทายาทโดยธรรมของนางอำพัน จำเลยที่ 5 และที่ 6 ซึ่งโจทก์ฟ้องในฐานะผู้รับโอนที่ดินโฉนดเลขที่ 89681, 89682, 90766, 90767, 90944 และ 90954 ที่แบ่งแยกจากที่ดินแปลงเดิมและยังติดจำนองอยู่นั้น แม้โจทก์ได้มีหนังสือบอกกล่าวการบังคับจำนองแก่จำเลยดังกล่าวแล้วตาม

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 735 แต่เมื่อโจทก์มิได้บอกกล่าวให้ลูกหนี้ชำระหนี้ก่อนด้วยตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 728 วรรคหนึ่ง ตามที่ศาลฎีกาได้วินิจฉัยมา โจทก์จึงยังไม่มีสิทธิฟ้องบังคับจำนองต่อจำเลยดังกล่าวซึ่งเป็นผู้รับโอนที่ดินโฉนดเลขที่ 89681, 89682, 90766, 90767, 90944 และ 90954 ได้เช่นกัน นอกจากนี้ การไถ่ถอนจำนองโดยผู้รับโอนทรัพย์สินซึ่งจำนองเป็นสิทธิที่ผู้รับโอนจะใช้ตามความประสงค์ของตนตาม

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 736 และ 737 ไม่ใช่กรณีที่โจทก์จะขอให้ศาลพิพากษา  
สั่งบังคับให้ไถ่ถอนได้ เพราะหากผู้รับโอนทรัพย์สินซึ่งจำนองไม่ประสงค์จะไถ่ถอนจำนอง  
ผู้รับจำนองก็ได้แต่จะดำเนินการบังคับจำนองตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 728  
และ 735 เท่านั้น สภาพแห่งหนี้ในกรณีนี้จึงไม่เปิดช่องให้โจทก์ขอบังคับเช่นนั้นได้ตาม  
ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 213 การที่ศาลอุทธรณ์ภาค 6 พิพากษาให้จำเลย  
ดังกล่าวต้องไถ่ถอนจำนอง มิฉะนั้นให้โจทก์บังคับจำนองด้วยการขายทอดตลาดได้ต่อไปจึงไม่  
ชอบด้วยกฎหมาย ปัญหาเรื่องการที่โจทก์ไม่ได้บอกกล่าวให้ลูกหนี้ชำระหนี้ด้วยก่อนฟ้องบังคับ  
จำนองจำเลยดังกล่าว และปัญหาที่ศาลอุทธรณ์ภาค 6 พิพากษามันบังคับให้จำเลยดังกล่าวต้อง  
ไถ่ถอนจำนองตามที่โจทก์มีคำขอเป็นปัญหาข้อกฎหมายอันเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของ  
ประชาชน ศาลฎีกาเห็นสมควรยกขึ้นวินิจฉัยและแก้ไขให้ถูกต้องตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณา  
ความแพ่ง มาตรา 142 (5) ประกอบพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. 2551 มาตรา 7  
และเนื่องจากศาลชั้นต้นพิพากษายกฟ้องจำเลยที่ 2 ทั้งหมด ศาลฎีกาจึงเห็นควรใช้ดุลพินิจกำหนด  
ความรับผิดในค่าฤชาธรรมเนียมในศาลชั้นต้นระหว่างโจทก์กับจำเลยที่ 2 ใหม่ให้เหมาะสม  
พิพากษาแก้เป็นว่า ให้ยกฟ้องโจทก์สำหรับจำเลยที่ 3 ถึงที่ 6 เสียด้วย ค่าฤชาธรรมเนียมใน  
ศาลชั้นต้นระหว่างโจทก์กับจำเลยที่ 2 ให้เป็นพับ นอกจากนี้แก้ไขให้เป็นไปตามคำพิพากษา  
ศาลอุทธรณ์ภาค 6 ค่าฤชาธรรมเนียมในชั้นฎีการะหว่างโจทก์กับจำเลยที่ 2 ให้เป็นพับ

### องค์คณะ

สอนชัย สิริวิทยกุล · ชาญณรงค์ ปราณิจิตต์ · ทวีศักดิ์ อุณนาทรรัตนกุล

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: deka.supremecourt.or.th · <https://www.thaideka.online/deka/5226/2567>